

Starkt stöd för försvar mot inskränkt äganderätt

Under de senaste åren har regeringen klämt åt skogsägarna allt mera, delvis tillsammans med aktivister och intresseorganisationer, som åtnjuter finansiellt stöd av regeringen. Det är naturligt att skogsägarna och deras organisationer reagerar. De måste försöka påverka opinionen och därmed politiken.

En fråga är att tolkningen av artskyddsförordningen hindrar avverkning på stora arealer. Andra frågor gäller viltvården i relation till skogsbruket, hur turistarrangörer missbrukar allemansrätten samt skogsprogrammet.

BISTÅR MEDLEMMARNA

När Skogsstyrelsen lägger ut skogsägarnas avverkningsplaner på Internet, kan aktivister invadera skogsområdet för att störa avverkningen. Södra Skogsägarna är en av de organisationer som har agerat för att försvara skogsägarnas äganderätt och därmed stora ekonomiska värden också för samhällsekonomin. Som en kooperativ förening ska ju Södra bistå medlemmarna.

I den mån som Södra lyckas med sin politiska påverkan, kommer emellertid nyttan att tillfalla alla skogsägare och inte bara Södras medlemmar. Samtidigt är det Södras medlemmar som bekostar påverkansarbetet. Det finns alltså en viss motsättning mellan vem som betalar och vem som åtnjuter nyttan. Denna motsättning är föremål för en analys i en masteruppsats vid Ultunas ekonomiinstitution.

STARKT MEDLEMSSTÖD

De båda studenterna konstruerade ett frågeformulär, som låg såsom en Internet-länk i ett e-mail, vilket gick ut till 5 000 slumpvis utvalda Södramedlemmar. Cirka en femtedel av de tillfrågade sände tillbaka ett komplett ifyllt frågeformulär. Den teoretiska basen för frågorna var teorin om kollektivt handlande och därmed relaterade teorier. Här behandlas frågor om varför människor agerar i eget intresse eller till förmån också för andra människor.

Undersökningen visade att Södras medlemmar ger ett starkt stöd åt föreningens opinionsbildande verksamhet. Södras påverkan-åtgärder kan ge medlemmarna bättre förutsättningar att sköta skogen och medlemmarna tycker att Södra satsar på rätt frågor. Det spelar ingen roll att det inte går att mäta vad påverkansarbetet resulterar i eller vad det kostar – medlemmarna är i alla fall positiva.

KAPITALISERADE VILLKOR

Inte heller har medlemmarna några invändningar mot att ett positivt utfall kan komma i en avlägsen framtid – de är ändå positiva. En förklaring är att bättre villkor för skogsägandet kommer att kapitaliseras in i fastighetsvärdet. Samma resonemang gäller när fastigheterna går i arv. Då kan ju barn och barnbarn få ett högre skogsvärde.

De flesta av respondenterna har heller ingenting emot att Södras lobbying kan komma icke-medlemmar tillgodo. Då kunde man tro att Södramedlemmarna är generösa gentemot icke-medlemmarna, men mera troligt är att regeringspolitiken har varit så upprörande för skogsnäringen att Södramedlemmarna struntar i om också icke-medlemmarna kommer i åtnjutande av resultaten.

INKLUDERANDE ÄGARE

Studien visar att det finns en gemensamhetskänsla bland skogsägarna. Det gäller inte bara att de olika Södramedlemmarna har en god relation till varandra utan också andra skogsägare är inkluderade. Om en skogsägare ser att en grannes fastighet ökar i värde, kommer rimligtvis också denne skogsägare att få högre fastighetsvärde. Alla har intresse av att politikerna respekterar äganderätten.

De undersökta medlemmarna har ett starkt förtroende för Södras sätt att hantera lobbying-aktiviteterna. Södras information till medlemmarna i frågor rörande påverkansarbetet får godkännt. Södras lobbying medverkar till att medlemmarnas får starkare relationer till föreningen. Medlemmarna tycker överlag att Södra lyckas väl med att förmedla vad syftet är med påverkasåtgärderna.

FÖRSVAGAD FÖRVALTNING

Södra bistår också många enskilda medlemmar till att engagera sig på egen hand för att påverka politiken. Sådant påverkansarbete sker även inom föreningens skogsbruksområden. Man ska inte heller glömma att även andra organisationer inom skogsnäringen agerar på samma sätt.

När äganderätten blir inskränkt – som den blivit under den senaste regeringsperioden – försvagas människors incitament att ta hand om landets resurser. Det återstår att se om den nuvarande regeringen kan styra om kursen. I vilket fall som helst kan landets skogs- och lantbrukarorganisationer även i fortsättningen behöva ägna sig åt upplysningskampanjer mot allmänheten och mot politikerna. Det är uppenbart att det behövs gräsrotsorganisationer för att försvara medborgarnas intresse.

Vill du läsa mera?

Matilda Helgesson & Ellinor Svensson: *Members' support of a cooperative's lobbying activities – The case of Sweden's largest forestry cooperative. Masteruppsats, Institutionen för ekonomi, SLU, Uppsala 2018. <https://stud.epsilon.slu.se/13480/>*

Jerker Nilsson, Institutionen för ekonomi, SLU Uppsala